

retskrivning sb., -en, -er, i
sms. retskrivnings-, fx ret-
skrivningssystem.
retslig (el. retlig) adj., -t.
retslære sb., -n, -r.
retslæge sb., -en, -er, rets-
lægeråd, b. pr. -ne
retslærd adj., itk. d.s.
retsløs adj., -t.

Dansk Sprog nævnet

Årsberetning 2006

Årsberetning 2006

© 2007 by Dansk Sprognævn, Copenhagen

Trykt hos KopiService, Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet

Printed in Denmark 2007

ISBN 978-87-89410-12-8

Indhold

Indhold.....	3
Medlemmer	5
Repræsentantskab for perioden 1.1.2006-31.12.2006.....	5
Arbejdsudvalg for perioden 1.1.2006-31.12.2006.....	6
Forskningsudvalget.....	6
Medlemmer.....	6
Møder	6
Medarbejdere	7
Møder.....	8
Årsmøde.....	8
Temamøde om sprogrøgt.....	8
Arbejdsudvalgsmøder	9
Samarbejde med andre institutioner.....	9
Nordisk samarbejde.....	9
Den Europæiske Samarbejdsorganisation for Nationale Sproginstitutioner (EFNIL)	10
Kontakter med andre institutioner mv.....	10
Oplysning og rådgivning.....	12
Spørgsmål og svar.....	12
Hjemmesiden.....	13
Sprogportalen sproget.dk	13
Vejledning m.v.	13
Elektronisk svarbase.....	14
Arkivering	14
Retskrivningsordbogen	14
Forskningsberetning for 2006.....	15
Fælles forskningsprojekter	16
Retskrivningsudredning	17
Moderne importord i Norden	17
Importord og afløsningsord.....	19
Personlige forskningsprojekter.....	19
Forskningsårsværk i 2006	21
Publikationer udgivet af Dansk Sprognævn eller i nævnets skriftserie	23
Publikationer af nævnets medarbejdere.....	24
Bøger.....	24

Forskning	24
Forskningsformidling.....	25
Konferenceindlæg, foredrag m.v.	26
Forskning	26
Formidlings- og oplysningsvirksomhed.....	27
Aktivitetsplan for 2007.....	27
Administration og økonomi.....	27
Årsplan for 2007: Resultatkontrakt om forskning, formidling og normering af retskrivningen 2007 - 2010	28
Regnskab.....	30

Medlemmer

Repræsentantskab for perioden 1.1.2006-31.12.2006

- Lektor Elisabeth Arnbak (Rektorkollegiet)
- Billedmedieoversætter Kirstine Baloti (Dansk Journalistforbund)
- Programchef Bo Damgaard (Danmarks Radio og TV2)
- Professor, dr.phil. Niels Davidsen-Nielsen (formand, personligt medlem)
- Lektor Dørthe Duncker (næstformand, Rektorkollegiet)
- Instituttleder Johannes Nørregaard Frandsen (Rektorkollegiet)
- Professor, dr.phil. Frans Gregersen (Undervisningsministeriet)
- Generalsekretær Henrik Hagemann (Foreningen Norden)
- Kommunikationsmedarbejder Carsten Henriksen (Dansk Standard)
- Kommunikationsmedarbejder Lotte Holm (IT- og Telestyrelsen)
- Lektor, mag.art. Bente Holmberg (Stednavneudvalget)
- Skuespilleren Solbjørg Højfeldt (Dansk Skuespillerforbund)
- Forbundsformand Birgitte Jensen (Forbundet for Kommunikation og Sprog)
- Lektor Eva Skaft Jensen (Rektorkollegiet)
- Redaktionssekretær Anne Jensen (Folketinget)
- Lektor Martin Kofoed (Dansklærerforeningen) (indtil 18.10.2006)
- Lektor Ole Lauridsen (Rektorkollegiet)
- Kommitteret Peter Lauritzen (Statsministeriet)
- Seniorredaktør, cand.mag. Henrik Lorentzen (Det Danske Sprog- og Litteraturselskab)
- Direktør Jørn Lund (personligt medlem)
- Chefredaktør Bo Maltesen (Danske Dagblades Forening)
- Journalist Birgit Meister (Kulturministeriet)
- Ledende oversætter og sprogrevisor, cand.mag. Grete Pagter Mortensen (EU-institutionernes Sprogtjenester)
- Lærer Astrid Schjødt Pedersen (Danmarks Lærerforening)
- Forfatteren Peter Rønnov-Jessen (Dansk Forfatterforening og Danske Skønlitterære Forfattere)

- Lektor Merete Søndergaard (Dansklærerforeningen)
- Forfatteren Jens Smærup Sørensen (Det Danske Akademi)
- Seminarielktor Claus Tilling (Modersmål-Selskabet)
- Konsulent Nikolaj Aarø-Hansen (Justitsministeriet).

Arbejdsudvalg for perioden 1.1.2006-31.12.2006

- Niels Davidsen-Nielsen (formand)
- Dorthe Duncker (næstformand)
- Henrik Hagemann
- Eva Skafte Jensen
- Henrik Lorentzen
- Jørn Lund
- Bo Maltesen
- Birgit Meister
- Grete Pagter Mortensen

Forskningsudvalget

Medlemmer

Professor, dr.phil. *Carl Bache*, Syddansk Universitet, udpeget af Statens Humanistiske Forskningsråd.

Lektor, dr.phil. *Karsten Friis-Jensen*, Københavns Universitet, udpeget af Statens Humanistiske Forskningsråd.

Indtil 31.08.2006: seniorforsker, cand.mag. *Pia Jarvad*, valgt af nævnets videnskabelige personale, formand for udvalget.

Fra 1.09.2006: seniorforsker, cand.mag. *Jørgen Schack*, valgt af nævnets videnskabelige personale.

Møder

Sprognævnets forskningsudvalg har ikke holdt møder i 2006. Det skyldes dels at man afventede udpegning af et nyt medlem, dels alvorlig sygdom blandt udvalgsmedlemmerne. Der har således ikke været lejlighed til at drøfte nævnets forskning med eksterne medlemmer, hvilket er meget beklageligt. Dog er der formuleret en forskningsoversigt i forbindelse med udarbejdelse

af resultatkontrakten, og der er opstillet mål for det fremtidige arbejde. Det forventes at forskningsudvalget kommer til at fungere normalt igen fra og med 2007.

Medarbejdere

Til nævnets forsknings- og informationsinstitut har der i 2006 været knyttet følgende medarbejdere:

Videnskabeligt personale:

Forsker, ph.d. *Margrethe Heidemann Andersen* (80 %; barsels- og forældreorlov indtil 1.10.2006)

Seniorforsker, cand.mag. *Pia Jarvad*

Videnskabelig medarbejder, ph.d. *Jan Katlev* (projektansat 1.10.2006)

Direktør , ph.d. *Sabine Kirchmeier-Andersen* (fra 1.5.2006)

Informationsmedarbejder, cand.mag. *Anne Kjærgaard* (barselsvikar 25.1.2006-30.9.2006, projektansat fra 1.10.2006)

Informationsmedarbejder, cand.mag. *Jørgen Nørby Jensen*

Videnskabelig medarbejder, cand.mag. *Anita Ågerup Jervelund* (75 %)

Informationsmedarbejder, cand.mag. *Ida Elisabeth Mørch* (barselsvikar indtil 30.9.2006, projektansat fra 1.10.2006)

Ph.d.-stipendiat, cand.mag. *Marianne Rathje* (25 % i stipendiet, 75 % som informationsmedarbejder; barselsorlov indtil 19.10.2006)

Seniorforsker, ph.d. *Ole Ravnholt* (institutleder indtil 30.4.2006, derefter stedfortræder)

Seniorforsker, dr.phil. *Vibeke Sandersen* (pensioneret den 31.5.2006)

Seniorforsker, cand.mag. *Jørgen Schack*

Ph.d.-stipendiat, cand.mag. *Jacob Thøgersen* (projektansat på Moderne importord i Norden, 25 % som it-medarbejder, tilsvarende nedsat tid i ph.d.-stipendiet, orlov fra 31.8.2006)

Kontorpersonale:

Overassistent *Hanne Broch* (21 timer)

Fuldmægtig *Anette Klett* (indtil 30.4.2006 30 timer, fra 1.5.2006 26 timer)

Timelønnet medhjælp:

Stud.mag. *Henriette Bilberg* (til 28.2.2006)

Stud.mag. *Signe Halck* (til 31. 8.2006)

Stud.mag. *Rikke Harpsøe*

Stud.mag. *Anders Grove* (til 15.9.2006)

Stud.mag. *Maria Mølgaard Madsen* (fra 13.9.2006)

Stud.mag. *Louise Løye-Philipsen* (fra 13.9.2006)

Møder

Årsmøde

Nævnet holdt årsmøde 24.2.2006. På dagsordenen var der foruden de faste punkter indstilling til ministeriet om beskikkelse af personlige medlemmer af nævnet, hvor Niels Davidsen-Nielsen og Jørn Lund blev valgt, indstilling til ministeriet om udpegning af formand og næstformand for perioden, hvor Niels Davidsen-Nielsen blev valgt som formand og Dorthé Duncker blev valgt som næstformand, samt valg af nyt arbejdsudvalg (se ovenfor).

Efter en pause sluttede årsmødet med tre oplæg om og efterfølgende drøftelse af temaet fagsprog. Professor Peder Olesen Larsen holdt et oplæg med titlen *Dansk fagsprog har brug for røgt og pleje*. Professor Bodil Nistrup Madsen talte om *Behovet for dansk terminologi*, og seniorforsker Pia Jarvad diskuterede emnet *Funktion og roller for fagsprog, videnskabsprog og almensprog*.

Temamøde om sprogrøgt

I tråd med arbejdsudvalgets beslutning om at afholde mindst to repræsentantskabsmøder om året blev der den 29. september 2006 holdt et repræsentantskabsmøde med temaet *Sprogrøgtens grænser*. Professor Mats Thelander, Uppsala Universitet, holdt et foredrag om *Språkvårdens gränser och utveckling i ett svenskt perspektiv*, og nævnets nye direktør, Sabine Kirchmeier-Andersen, gav en status på nævnets arbejde og fortalte om fremtidens udfordringer og planer. Efterfølgende drøftede man spørgsmål om sproglig normering i tre arbejdsgrupper. Emnet for diskussionerne var *Retskrivningsordbogen – hvor langt skal vi gå*, og der blev bl.a. drøftet valgfrie staveformer (*resurse/ressource, hæfte/hefte, linie/linje, vilie/vilje*), valgfri bøjningsformer (*jagede/jog, grinede/grinte, cyklen/cykelen*) og forholdet mellem latin og dansk (*gymnasium/gymnasie, studium/studie*).

Bortset fra arbejdsudvalgets medlemmer deltog der desværre kun seks medlemmer af repræsentantskabet i mødet som fandt sted i Kulturministeriets fine Bomholtsal. Arbejdsudvalget har siden besluttet at der skal gøres mere reklame for repræsentantskabsmøderne.

Arbejdsudvalgsmøder

Arbejdsudvalget har holdt otte møder i 2006. Udvalget har især behandlet sproglige forespørgsler og udkast til artikler mv. til *Nyt fra Sprognævnet*, spørgsmål i forbindelse med de nordiske sprognævns samarbejde, nævnets sprogpolitik, udviklingen i nævnets projekter, planer for nævnets fremtidige struktur og nævnets økonomi. Især planerne for den fremtidige struktur har haft en fremtrædende placering på møderne. En arbejdsgruppe bestående af næstformand Dorte Duncker, medarbejderrepræsentant Ole Ravnholt og direktør Sabine Kirchmeier-Andersen har hen over sommeren og efteråret udarbejdet forslag til en ny struktur for nævnet og for repræsentantskabets fremtidige sammensætning. Der har været løbende dialog med ministeriet om forslagene, og det forventes at ændringerne falder på plads i løbet af 2007.

Samarbejde med andre institutioner

Nordisk samarbejde

Det nordiske sprog møde med temaet ”Sproget i medierne” fandt sted den 29.8.-2.9.2006 på Island, og i den forbindelse blev der afholdt et nordisk netværksmøde for sprognævne. Fra Dansk Sprognævn deltog Pia Jarvad, Anne Kjærgaard, Ida Elisabeth Mørch, Niels Davidsen-Nielsen og Sabine Kirchmeier-Andersen. Anne Kjærgaard og Ida Elisabeth Mørch præsenterede sprogportalen til konferencen. Sprognævnenes netværksmøde drejede sig især om de planlagte og gennemførte strukturændringer i det danske, det norske og det svenske sprognævn samt om nævnenes svartjenester. Fra arbejdsudvalget deltog endvidere Jørn Lund og Henrik Hagemann i mødet.

Den nordiske konference om klart sprog især i den offentlige forvaltning: ”Godt sprog er klart sprog” var arrangeret af Pia Jarvad og Ida Elisabeth Mørch og fandt sted den 15.-18.11.2006 på Gilleleje Feriecenter. Den bød bl.a. på indlæg fra repræsentanter for de norske og svenske sprogråd, Fylkesmannen i Buskerud og Fylkesmannen i Hordaland, Göteborg Kommune, Erhvervs- og Byggestyrelsen og DANTERMcentret. Konferencen var velbesøgt, og en konferencerapport er under udarbejdelse.

Dansk Sprognævn har endvidere samarbejdet med de andre nordiske sprognævne i forskningsprojektet *Moderne importord i Norden* (se forskningsberetningen).

Mere detaljerede oplysninger om det nordiske sprogsamarbejde kan findes i de nordiske sprognævns årsskrift *Sprog i Norden 2007* (under udgivelse), udgivet med støtte fra Nordens Sprogråd.

Den Europæiske Samarbejdsorganisation for Nationale Sproginstitutioner (EFNIL)

Formanden, Niels Davidsen-Nielsen, og direktør Sabine Kirchmeier-Andersen deltog i dagene 20.-21. november 2006 i EFNIL's årsmøde og generalforsamling i Madrid. Medlemsorganisationerne er nationale institutioner hvis arbejdsområder er forskning, dokumentation og strategi/politik i forbindelse med de officielt anerkendte standardsprog inden for EU's medlemslande.

EFNIL har en hjemmeside, www.eurfedling.org, hvor man kan finde yderligere oplysninger.

Temaet på årsmødet var pluricentriske sprog, dvs. sprog som udvikler sig med udgangspunkt i flere nationale centre. På mødet blev Sabine Kirchmeier-Andersen indvalgt i EFNIL's bestyrelse.

Kontakter med andre institutioner mv.

Nævnet deltager fortsat i Forskerskole ØST i Sprogvidenskab, som varetager forskeruddannelsen for alle sprogvidenskabelige institutioner i det storkøbenhavnske område.

Flere af nævnets medarbejdere er engageret i faglige selskaber og institutioner mv.:

Pia Jarvad har været nævnets repræsentant i de fællesnordiske projekter Moderne importord i Norden og Internordisk sprogforståelse, hvor hun også har været medlem af styregruppen. Hun har endvidere været nordisk sekretær.

Jørgen Nørby Jensen har været bestyrelsesmedlem i LEDA (Foreningen Leksikografer i Danmark).

Sabine Kirchmeier-Andersen har været nævnets repræsentant i Dansk Erhvervsakademis fagpanel for sprogteknologi, medlem af bestyrelsen for EFNIL (siden 21. november 2006) og medlem af de nordiske sprognævns sprogteknologigruppe (siden 30. november 2006).

Marianne Rathje har fra 1.1.2006 været beskikket som censor på faget sprogpsykologi, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet.

Ole Ravnholt er nævnets repræsentant i It-Terminologi-Udvalget. Han har fortsat været censor i dansk ved lærerseminarierne. Hans beskikkelse som fast, eksternt medlem af lektorbedømmelsesudvalget for dansk på lærerseminarierne udløb 30. sep. 2006, men er blevet forlænget ad hoc indtil den hidtidige ordning er endeligt afviklet.

Vibeke Sandersen har indtil sin fratræden været styrelsesmedlem i Universitets-Jubilæets danske Samfund.

Jørgen Schack har været medlem af Undervisningsministeriets opgavekommission for dansk retstavning, bestyrelsesmedlem i Selskab for Nordisk Filologi og censor i dansk ved Københavns Universitet. Endvidere har han repræsenteret nævnet i Stednavneudvalget og i Kemisk Forenings Nomenklaturudvalg. Siden efteråret 2006 har han været medlem af styregruppen for et projekt der skal udvikle et værktøj der kan hjælpe med at sætte komma. Projektet udføres af Center for Sprogteknologi (Københavns Universitet) og virksomheden Mikroværkstedet A/S.

Oplysning og rådgivning

Spørgsmål og svar

Instituttet har i 2006 besvaret 14.729 sproglige spørgsmål, hvilket er det største antal siden nævnets oprettelse i 1955. 2006 er det første hele år hvor svartjenesten ikke har taget imod skriftlige spørgsmål uden telefonisk aftale. Ændringen må betegnes som en succes og blev i 2006 gjort permanent. Efter de nye regler modtager nævnet ikke skriftlige spørgsmål pr. e-mail uden forudgående telefonisk aftale, men der er til gengæld to linjer på spørgetelefonen, hvilket giver en hurtigere og mere effektiv ekspedition af henvendelserne.

Svarstatistik ultimo 2006								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	gnsn
								00-06
januar	1303	1351	1313	1361	1228	1516	1372	1349
februar	1328	1191	1049	1014	1348	1337	1175	1206
marts	1538	1132	977	1288	1469	1323	1387	1302
april	999	760	1088	1060	1172	1190	1092	1052
maj	1407	1235	1005	1082	961	1211	1080	1140
juni	970	965	968	842	1236	1256	1028	1038
juli	991	972	964	1092	849	876	833	940
august	1215	1171	466	982	1292	1194	1394	1102
september	1199	1154	1141	1283	1432	1332	1337	1268
oktober	1202	1381	1183	1641	1170	1233	1612	1346
november	1260	1396	1107	1486	1359	1301	1604	1359
december	1017	861	790	913	829	931	815	879
	14429	13569	12051	14044	14345	14700	14729	13981
1. kvartal	4169	3674	3339	3663	4045	4176	3934	3857
2. kvartal	3376	2960	3061	2984	3369	3657	3200	3230
3. kvartal	3405	3297	2571	3357	3573	3402	3564	3310
4. kvartal	3479	3638	3080	4040	3358	3465	4031	3584

Hjemmesiden

Antallet af besøg i gennemsnit pr. dag på Sprognævnets hjemmeside var ca. 2.300 i 2004, ca. 2.800 i 2005 og ca. 3710 i 2006. Det er især netudgaven af Retskrivningsordbogen der bliver besøgt, men også nævnets tidsskrift, Nyt fra Sprognævnet, og ”svar på ofte stillede spørgsmål” benyttes meget. Hjemmesiden har været evalueret to gange i 2006. Dels i forbindelse med forberedelserne til portalen ”sproget.dk”, dels ved deltagelse i ”Bedst på nettet”, hvor siden kun fik tildelt 2 netkroner. I begge evalueringer er der stor tilfredshed med sidens faglige indhold og informationsmængde. 92 % af de adspurgte i ”Bedst på nettet” havde således et godt eller meget godt samlet indtryk af siden. Det lave antal netkroner skyldes dels at der ikke er egentlige borgerbetjeningsfunktioner på hjemmesiden, dels at mange synes at hjemmesiden ikke er brugervenlig og overskuelig.

Sprogportalen sproget.dk

Arbejdet med sprogportalen begyndte i 2005 som et samarbejde mellem Sprognævnet og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL) med en særlig bevilling til styrkelse af det danske sprog. Som led i projektets analysefase er der gennemført en brugerundersøgelse på Sprognævnets hjemmeside. Der er udarbejdet projektbeskrivelse og kravspecifikation for portalen, og der er indgået en samarbejdsaftale mellem nævnet og DSL. Den første brugertest af de foreløbige dele af portalen er gennemført, og programmering og design var tæt på at være klar inden årets udgang. Portalen har allerede fået en del medieopmærksomhed især i forbindelse med nyheden om det såkaldte ordmuseum. Det er planen at lancere portalen i september 2007. Efter lanceringen vil der blive arbejdet på at videreudvikle funktioner og indhold på sproget.dk.

Vejledning m.v.

Medlemmer af arbejdsudvalget og ansatte i Sprognævnet har holdt foredrag og har medvirket i radio og tv med oplysning om nævnets virksomhed og om sprogproblemer i almindelighed.

Nævnet har haft besøg af skoleelever, studerende fra de højere læreanstalter og grupper af sproginteresserede; alle er blevet orienteret om nævnets virksomhed.

Desuden har studerende og forskere konsulteret nævnet i forbindelse med formulering og udarbejdelse af opgaver, specialer, eksamens- og forskningsprojekter og har fået vejledning af nævnets ansatte.

Sammen med Jørgen Schack har Pia Jarvad tilrettelagt et sprogligt forløb for Folketingets Ombudsmands kontor. Embedets egne tekster har været udgangspunkt for gennemgangen, og undervisningen er foregået i flere omgange med afdelingschefer og sagsbehandlere. Der er udarbejdet en håndbog i sproget ved embedet: *Sprogspættebogen. Håndbog i klarsprog for ansatte ved Folketingets Ombudsmand*. Ca. 100 sider. Den udkommer i foråret 2007.

Elektronisk svarbase

Afgivelsen af flere mundtlige svar gør det vanskeligere at registrere svarene og at fastholde dem skriftligt. Antallet af skriftlige registrerede svar er nu ca. 10.000, og det giver problemer med at finde frem til svarene mens man sidder ved spørgetelefonen. Der er derfor i efteråret 2006 udarbejdet et databaseformat som bl.a. skal gøre det lettere at finde den ønskede information og automatisk publicere relevante svar på sprogportalen. I forbindelse med forhandlingerne om resultatkontrakten for 2007-2010 er der afsat midler til indskanning og indlæsning af tidligere afgivne skriftlige svar i systemet.

Arkivering

Statens Arkiver anmodede i foråret 2006 om pligtaflevering af Dansk Sprognævns arkivalier før 1985 for visse administrative sager. Dansk Sprognævn har ikke tidligere afleveret materiale til arkivet, og det har således været et stort og tidskrævende arbejde at gennemgå Sprognævnets administrative sager med henblik på bevaring og aflevering.

Retskrivningsordbogen

I 2006 blev det besluttet at den nye retskrivningsordbog skal gøres mere brugervenlig ved at indføre ordidentifikationer og bøjningsoplysninger ved et større antal opslagsord, ved at reducere antallet af paragrafhenvisninger og ved at forenkle retskrivningsreglerne på en række punkter. Der vil desuden

blive indført orddelingsangivelser på alfabetisk plads. Der er tale om en fuldstændig gennemgang af alle opslagsord, bl.a. med henblik på at tage sjældne og forældede ord ud af ordbogen, samtidig med at nye ord tilføjes. Optakten til projektbeskrivelsen har fundet sted i 2006, og den endelige projektbeskrivelse færdiggøres i løbet af foråret 2007. Den nye retskrivningsordbog forventes at udkomme 2011. Der er nedsat en redaktionsgruppe og en følgegruppe til at sikre fremdrift i projektet.

I 2006 udkom 5. oplag af 3. udgave af Retskrivningsordbogen og version 2 af cd-rom-udgaven. En ny version af Retskrivningsordbogen på nettet blev produceret i 2006, men bliver af tekniske grunde først taget i brug i 2007.

Sprognævnet har indkøbt et avanceret, xml-baseret system, iLEX, til redigering af ordbøger og andre sproglige resurser. Fremover skal alle nævnets sprogresurser, dvs. Retskrivningsordbogen, Nye ord i dansk, ordsamlingen og svarsamlingen, registreres og redigeres i dette system i et fælles format som gør det muligt løbende at trække relevante data ud og publicere dem på internettet. I efteråret 2006 har medarbejderne været på kursus i det nye system, og en del af de eksisterende samlinger er blevet gennemgået med henblik på konvertering til det nye format. Gennemgangen og konverteringen af Retskrivningsordbogen og Nye ord i dansk er afsluttet. Gennemgangen af svarsamlingen og ordsamlingen er påbegyndt og forventes afsluttet i 2009.

Forskningsberetning for 2006

Ifølge sprognævnsløven har Dansk Sprognævn ”til opgave at følge det danske sprogs udvikling, at give råd og oplysninger om det danske sprog og at fastlægge den danske retskrivning” og er forpligtet til at ”arbejde på videnskabeligt grundlag”. Desuden er Dansk Sprognævn omfattet af lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv., der gælder for ”visse (...) institutioner under Kulturministeriet, hvor forskning er en væsentlig forudsætning for varetagelsen af institutionens hovedopgave”. Sprognævnets forskning har altså det strategiske sigte at tilvejebringe, vedligeholde og forny det videnskabelige grundlag for at løse nævnets opgaver, og nævnet er især pålagt en forpligtelse til at ”indsamle nye ord, ordforbindelser og ordanvendelser, herunder forkortelser”.

Men det strategiske formål kan ikke indfris alene ved de bundne forskningsopgaver, for de retter sig først og fremmest imod at vedligeholde det etablerede grundlag. Det er naturligvis en vigtig opgave for nævnet. Men det danske sprogs udvikling kan og bør ses under mange forskellige synsvinkler der på forskellig vis bidrager til oplysnings- og normeringsvirksomheden. Både det danske sprog og det danske sprogsamfund forandrer sig. Derfor er de problemer som danske sprogbrugere søger råd og oplysning om, ikke de samme til alle tider, og de normer der skal oplyses om og tages hensyn til i udarbejdelsen af den danske retskrivning, ligger ikke fast én gang for alle, men er i stadig forandring.

Det gør det nødvendigt at udvikle og forny det videnskabelige grundlag for Sprognævnets virksomhed. Derfor indgår Sprognævnet i samarbejde med andre forskningsinstitutioner om forskning og forskeruddannelse, derfor har nævnets forskere og seniorforskere tid til personlig forskning, derfor prioriterer nævnet ph.d.-stipendier højt, og derfor støtter nævnet at medarbejderne søger om fondsstøtte til deres personlige forskningsprojekter.

Fælles forskningsprojekter

Ordsamlingen er i 2006 vokset med ca. 6.600 indtastede excerpter. Væksten i antallet af sedler er lidt større, og samlingen rummer derfor nu omkring 960.000 sedler. Tilvæksten er stadig lavere end den tidligere har været, til dels på grund af resurseknaphed. De store tekstkorpusser der er tilgængelige på internettet, Korpus 90 og Korpus 2000, (www.dsl.dk) og InfoMedia (www.infomedia.dk), kompenserer dog i nogen grad for dette fald. Alle medarbejdere bidrager til excerperingen, og igen i år har to pensionerede medarbejdere, Jørgen Eriksen og Arne Hamburger, ligesom nævnets tidligere formand, Allan Karker, leveret et stort antal excerpter og sedler. Nævnet ønsker at styrke dette forskningsfelt. Der er indført nye rutiner som sikrer tid til excerpering, og der ansættes en medarbejder pr. 1.2. 2007 med ekspertise i udvikling af it-støttet excerpering.

Svarsamlingen: Svar der anses for særlig relevante, fx fordi de ikke kan findes i gængse ordbøger og håndbøger, eller fordi de afspejler nye udviklinger i sprognormer og sprogproblemer, registreres i en database som i 2006 er vokset med 179 svar. Registrerede svar på skriftlige spørgsmål gemmes på papir, mens registrerede svar på telefoniske spørgsmål skrives ind i en

protokol. Forsøgsordningen med kun at besvare skriftlige spørgsmål efter telefonisk aftale har, som det var hensigten, ført til at der afgives langt færre skriftlige svar end tidligere, men også at der registreres og arkiveres færre svar end tidligere. Nævnet arbejder som led i den styrkede indsats for det danske sprog med at udvikle og modernisere svardatabasen, herunder med at finde mere hensigtsmæssige metoder til registrering og arkivering af telefoniske spørgsmål og svar.

Svarsamlingen og svartjenesten tildeles ikke selvstændig forskningstid, men svarene, især dem der registreres, repræsenterer ofte et stykke forsknings- og udredningsarbejde, og samlingen er et vigtigt kildemateriale for forskning i sprognormernes udvikling.

Retskrivningsudredning

I forbindelse med diskussionen af en retskrivningsreform har Anita Ågerup Jervelund april-december 2006 lavet en udredning af hvad der hidtil er skrevet om ortografi og stavfejl i nyere tid. Udredningen er på 40 sider og indeholder fire hovedafsnit der handler om retskrivningsprincipper, forholdet mellem bogstaver og lyde, stavfejlsundersøgelser og reformforslag. Retskrivnings-udredningen blev sendt til repræsentantskabet kort før jul, bliver udgivet i foråret 2007 og er tema på årsmødet i marts 2007.

Moderne importord i Norden

Dansk Sprognævn deltager i det fællesnordiske forskningsprojekt Moderne importord i Norden der har til formål at lave en sammenlignende undersøgelse af hvordan moderne importord behandles i sprogene i Norden og at skaffe generel indsigt i vilkårene for dannelse af sprogholdninger og speciel indsigt i holdningerne til importord i Norden. Projektet har det strategiske sigte at skabe grundlag for drøftelser og afgørelser om mål og midler i sprogrøftsarbejde og sprogpolitik i Nordens Sprogråd og i de nordiske sprognævn (se nærmere på projektets hjemmeside, <http://www.hf.uib.no/moderne>). Fra dansk side har Tore Kristiansen, Nordisk Forskningsinstitut, deltaget i projektet sammen med Pia Jarvad (som leder nævnets indsats), Margrethe Heidemann Andersen, Marianne Rathje, og Jacob Thøgersen indtil august 2006, alle Dansk Sprognævn.

Pia Jarvad har afsluttet arbejdet med en sammenligning af de nationale afløsningsord og de tilsvarende importord med hensyn til sprogbrug, hyppighed, ordstruktur og orddannelse. Arbejdet er under udgivelse i en rapport som indeholder tilsvarende undersøgelse for de øvrige nordiske sprog. Rapporten redigeres af Guðrun Kvaran, Island. Pia Jarvad er i færd med at afslutte arbejdet med at sammenligne de nationale delrapporter om den lydlige tilpasning af importordene i de nordiske sprog, herunder med løsning af visse metodiske problemer. Pia Jarvad er redaktør af rapporten som vil udkomme i projektets skriftserie i 2007.

Margrethe Heidemann Andersen har i 2006 redigeret og bearbejdet delrapporterne Tilpasning af importord i dansk skriftsprog og Tilpasning af importord i dansk talesprog til det nordiske importordsprojekt. Delrapporterne indgår i to samlede rapporter om de nordiske sprog der redigeres af hhv. professor Helge Omdal fra Norge og seniorforsker Pia Jarvad fra Dansk Sprognævn.

Jacob Thøgersen (orlov) er som led i sit ph.d.-projekt involveret i tre delprojekter der alle drejer sig om holdninger til importord. Det første er en landsdækkende meningsmåling der blev gennemført i 2002. Data fra denne undersøgelse er udkommet som Kristiansen, Tore & Lars S. Vikør, Nordiske Sprogholdninger, Novus, 2006, se desuden Kristiansens artikel om resultaterne fra den danske undersøgelse i Danske Talesprog 6, 2005. Det andet delprojekt er en kvalitativ interviewundersøgelse med ca. 50 informanter med forskellig social baggrund. Interviewene blev gennemført i 2002 og 2003. Interviewene er udskrevet og analyseres både statistisk på baggrund af et spørgeskema, og kvalitativt på baggrund af udskrifterne. Den danske rapport om dette projekt forventes at udkomme i løbet af 2007. Foreløbige resultater er publiceret i Nydanske Studier 33, Acta Linguistica Hafniensia 37, i Kristiansen og Thøgersens bidrag til Ordet Fanger – festskrift til Pia Jarvad i anledning af 60-års-dagen og på Moderne importord i Nordens hjemmeside: <http://moderne-importord.info/>, og flere er på vej, bl.a. i Sprognævnets jubilæumsskrift. Det tredje delprojekt er en reaktionstest – et forsøg på at afdække hvordan folk reagerer på mere eller mindre engelskpåvirket sprog når de ikke er bevidst om at det er engelskpåvirkning der undersøges. JT har sammen med Tore Kristiansen udviklet det undersøgelsesdesign som benyttes i samtlige lande. Metoden er beskrevet i

indledningskapitlet af Kristiansen, Tore Nordiske sprogholdninger – en masketest, Novus, 2006.

Importord og afløsningsord

I projektet Moderne importord i Norden er flere problemstillinger afdækket som interessante for en yderligere udforskning. Det drejer sig om engelskpåvirkningen af især ordforrådet og orddannelsen i dansk, herunder forskning i og metodedannelse for konkurrencen mellem hjemlige ord og importord. Målet er at give svar på hvor hyppigt eller sjældent importord benyttes sammenlignet med et tilsvarende hjemligt ord eller et tilsvarende gammelt velindarbejdet ord, og analysere de hjemlige ord som “vinder” over de importerede ord og vice versa med henblik på at karakterisere det vellykkede hjemlige ord og det vellykkede importerede ord.

Personlige forskningsprojekter

Margrethe Heidemann Andersen har i 2006 lagt sin tid til personlig forskning i importordsprojektet.

Pia Jarvad har fortsat forsket i *videnskabens sprog*. Det har resulteret i oversigten *Forholdet mellem de nordiske sprog og engelsk ved de nordiske universiteter, højskoler og andre højere læreanstalter* (26 manussider). Dette arbejde publiceres på nettet i 2007. Desuden er arbejdet resulteret i artiklen Funktion og roller for fagsprog, videnskabssprog og almensprog. I: *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-års-dagen*. Dansk Sprognævns skrifter 36, s. 71-85.

Pia Jarvad har fortsat arbejdet med *Nye ord i dansk*. Værket Pia Jarvad: Nye ord i dansk, Ordbog over nye ord i dansk 1955-98, Gyldendal 1999, er tilrettelagt i en ny redigeringsbase som gør det muligt at publicere ordbogen på nettet og på længere sigt løbende ajourføre ordbogen som en ”levende nyordsbog på nettet”. I den forbindelse vil Pia Jarvad og Jørgen Nørby Jensen dels udarbejde nye artikler dels inddrage interesserede sprogbrugere i processen ved en ”wikipedia for neologismer”. Pia Jarvad og Jørgen Nørby

Jensen fremlægger i maj 2007 en plan for dette ved en konference for Nordisk Leksikografi.

Jan Katlev har fået til opgave at udarbejde en bibliografi over videnskabelig litteratur om de nordiske sprog, dvs. dansk, norsk, svensk, islandsk og færøsk. Bibliografien skal omfatte også artikler om finsk, samisk og grønlandsk, for så vidt de belyser samspillet med de i skandinaviske sprog. Sprognævnet har fået en bevilling på 300.000 kr. til dette projekt under Nordens Sprogråd.

Marianne Rathjes ph.d.-projekt, som er et samfinansieret ph.d.-stipendium med bidrag fra Kultur-ministeriets ph.d-pulje, Forskerskole Øst i Sprogvidenskab og Dansk Sprognævn, har den foreløbige titel *Generationsssprog i mundtlig interaktion*. Afhandlingen skal bestå af analyser af "citater" og "citatorer", "geografiske steder som samtaleemner", "fyldord" og "bandeord". I 2006 har Marianne Rathje beskrevet designet af indsamlingsmetoden samt selve indsamlingen og vurderingen af de indsamlede datas validitet og reliabilitet. Analyserne af citater og bandeord er færdiggjort, og analysen af fyldord og geografiske steder er påbegyndt. Disse analyser skal færdiggøres i 2007 – og hele afhandlingen skal afleveres oktober 2007.

Marianne Rathje vil i 2007 udarbejde en projektbeskrivelse for et nyt projekt nemlig *Chat- og sms-sprog i skolebørns stile - har chat- og sms-sproget bredt sig til andre genrer, og hvilken betydning vil dette i så fald have for fremtidig dansk ortografi?*

Ole Ravnholt har fra 1. oktober 2006 genoptaget projektet *Meddelelsesstrukturen i dansk*, delvis finansieret ved en toårig rammebevilling fra Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (tidl. Statens Humanistiske Forskningsråd). Indtil 1. maj var Ole Ravnholt institutleder, og indtil da var både frikøbet og den personlige forskningstid sat i bero. Siden er der arbejdet videre med projektet, især med at definere et sæt mærker der dækker ordklasse, syntaks, topologi, prosodi og meddelelsesstruktur. Resultater af dele af dette arbejde bliver publiceret i rapporten fra det 11. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog. Frikøbet løber frem til udgangen af juni 2007, og inden da skal der være indsamlet et mindre korpus af elevtekster, der skal foreligge en manual for opmærkningen af teksterne, og opmærkningen skal være langt fremme. Det påregnes at den øvrige udsatte forskningstid, i alt to måneder, afvikles samlet i efteråret 2007, og at det vil resultere i at

opmærkningen gøres endeligt færdig sammen med udkast til to artikler som rapporterer om projektet.

I sin personlige forskningstid har Vibeke Sandersen redigeret bidrag til en publikation med de foredrag der blev holdt ved Sprognævnets 50-års jubilæum 28. og 29. april 2005. Desuden har hun indledt et arbejde om literacy og den danske befolknings læse- og skrivefærdighed i det 19. århundrede som skal være hendes bidrag til den danske sproghistorie som er under udarbejdelse og vil blive udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

Jørgen Schack arbejder på en beskrivelse af de lingvistiske ræsonnementer der indgår i Patent- og Varemærkestyrelsens, Patentankenævnets og domstolenes afgørelser i sager som vedrører forvekslelighed. I beskrivelsen indgår en undersøgelse af om de resultater som fremkommer ved brug af objektive metoder til måling af lighed/afstand mellem tekststrengene (dvs. strengsammenligningsalgoritmer: DICE-koefficient, Edit-distance mfl.), svarer til subjektive bedømmelser af lighed/afstand og til de bedømmelser som lægges til grund i varemærkemyndighedens afgørelser i sager som vedrører forvekslelighed. Materialet til belysning af den subjektivt oplevede lighed/afstand fremskaffes ved at lade et antal testpersoner placere ordpar (som fx Isoptin : Isodyne, Microlax : Miralax, Lotronex : Loterex) på skalaen "største lighed – mindste lighed".

Forskningsårsværk i 2006

Sprognævnets forskere og seniorforskere har gennemsnitlig 30 % af deres arbejdstid til personligt valgte forskningsprojekter inden for nævnets område, men ikke nødvendigvis jævnt fordelt, således at de i perioder forsker lidt mindre for derefter samlet at afvikle optjent forskningstid. Derudover deltager de i den forskning som instituttet er pålagt eller har påtaget sig. Forskere og seniorforskere som er frikøbt med fondsstøtte til særlige projekter, bruger normalt 90 % af arbejdstiden på forskning og 10 % til institutopgaver. Ph.d.-stipendiater, som er ansat for tre år, har 80 % af deres arbejdstid til personlig forskning, men afvikler normalt deres institutforpligtelser tidligt i ansættelsen. Videnskabelige medarbejdere uden for stillingsstrukturen har ikke personlig forskningstid, men kan deltage i

institutforskning. Tabel 1 viser det samlede antal forskningsmånedsværk i 2006 fordelt på medarbejdere. Tabel 2 viser fordelingen på projekter.

Tabel 1: Forskningsmånedsværk pr. medarb.	FM pr år
Margrethe Heidemann Andersen	2,1
Pia Jarvad	6
Ole Ravnholt	4,2
Jørgen Schack	6
Vibeke Sandersen	2,5
Marianne Rathje	0,8
Jacob Thøgersen	5,3
Anita Ågerup Jervelund	9,9
Ida Elisabeth Mørch	1,2
Jørgen Nørby Jensen	1,2
Anne Kjærgaard	1,2
Sabine Kirchmeier-Andersen	0,7
Jan Katlev	3
Månedsværk i alt	44

Tabel 2: Forskningsmånedsværk pr. projekt	FM pr år
Importord (MHA, PJ, MR, JT)	8,5
Videnskabens sprog (PJ)	2,1
Meddelelsesstruktur (OR)	3,8
Soldaterbreve (VS)	2
Forvekslelighed (JS)	4,8
Generationsprog (MR)	0,3
Retskrivningsudredning (AÅJ)	8,9
Ordsamling (alle)	5,3
Svarsamling (alle)	5,3
Nordisk bibliografi (JK)	3
Månedsværk i alt	44

Sprognævnet har fra sommeren 2006 arbejdet ihærdigt på at indhente det forskningsefterslæb som opstod mens ledelsessituationen var under afklaring i 2005, og indtil den nye direktør tiltrådte i maj 2006. Medarbejdere som har måttet udskyde deres forskningsaktiviteter og frikøb, har fået aftaler om afvikling af forskningspukler. Det forventes at situationen vil være normal fra og med 1. oktober 2007.

Instituttet arbejder hen imod en mere projektorienteret arbejdsform hvor de personlige forskningsprojekter indgår som delprojekter i interne eller eksterne forskningsprojekter og på denne måde øger udbyttet af forskningsindsatsen både for projekterne og den enkelte forsker. Der satses i højere grad på at få publiceret artikler i internationale tidsskrifter.

Sprognævnets forskningsudvalg har ikke holdt møder i 2006. Det skyldes dels at man afventede udpegning af et nyt medlem, dels alvorlig sygdom blandt udvalgsmedlemmerne. Der har således ikke været lejlighed til at drøfte nævnets forskning med eksterne medlemmer, hvilket er meget beklageligt. Dog er der formuleret en forskningsoversigt i forbindelse med udarbejdelse af resultatkontrakten, og der er opstillet mål for det fremtidige arbejde. Det forventes at forskningsudvalget kommer til at fungere normalt igen fra og med 2007.

Til trods for disse vanskeligheder kan vi med tilfredshed konstatere at nævnets medarbejdere har været meget aktive på forskningsfronten, hvilket bl.a. afspejler sig i et stort antal artikler og bøger. Sprognævnets medarbejdere har i 2006 fået udgivet 17 artikler og fire bøger, deltaget som foredragsholdere eller arrangører ved 10 konferencer og holdt 16 andre foredrag. Endvidere har nævnet jævnligt modtaget studerende og forskere fra danske og udenlandske universiteter.

Publikationer udgivet af Dansk Sprognævn eller i nævnets skriftserie

Nyt fra Sprognævnet 2006/1-4. 75 kr. pr. årgang. Ca. 4.000 abonnenter. Bestilles hos Sprognævnet. Også tilgængelig på nævnets hjemmeside. Prisen for 2007 er sat til 90 kr.

Årsberetning 2005. September 2006. Gratis. Bestilles hos Sprognævnet.

Anita Ågerup Jervelund, Marianne Rathje & Jørgen Schack (red.): *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-års-dagen*, Dansk Sprognævns skrifter 36, Dansk Sprognævn 2006, København. 189 sider.

Jørgen Nørby Jensen, Ole Ravnholt og Jørgen Schack (red.): *Ordet fanger. Festskrift til Pia Jarvad i anledning af 60-års-dagen*. Dansk Sprognævns skrifter 37. Dansk Sprognævn 2006, København. 203 sider.

Publikationer af nævnets medarbejdere

Bøger

Pia Jarvad: *Bevingede ord*, 7. udgave. Bevingede ord er en fuldstændig omskrivning og nyrevidering af T. Vogel-Jørgensens 6. udgave 1990. Gads Forlag, Gylling 2006. 574 sider.

Jørgen Nørby Jensen (red.): *Politikens Synonymordbog*, 14. udgave. Politikens Forlag, København 2006. 330 sider.

Forskning

Niels Davidsen-Nielsen og Jørgen Schack: "Hvad er et adverbial?" I: *Språk i tid. Studier tillägnade Mats Thelander på 60-årsdagen*. Skrifter utgivna av Institutionen för nordisk språk vid Uppsala universitet 67. Institutionen för nordisk språk vid Uppsala universitet, 2005, s. 460-465.

Pia Jarvad: "Funktion og roller for fagsprog, videnskabssprog og almensprog." I: *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-års-dagen*, s. 71-85.

Jørgen Nørby Jensen: "Bindestreg eller ej? Om skrivemåden af nogle engelske låneord." I: Anita Ågerup Jervelund, Marianne Rathje og Jørgen Schack (red.): *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-års-dagen*, s. 127-144.

Jørgen Nørby Jensen: "60 ord på 60-års-dagen." I: Jørgen Nørby Jensen, Ole Ravnholt og Jørgen Schack (red.): *Ordet fanger. Festskrift til Pia Jarvad i anledning af 60-års-dagen*, s. 149-168.

- Anita Ågerup Jervelund: ”Meningsfuld, prestigefyldt og andre ord på *-fuld* og *-fyldt*.” I: *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-årsdagen*, s. 183-189.
- Ida Elisabeth Mørch: ”Bestemthed og nøgen form.” I: *Ordet fanger. Festskrift til Pia Jarvad i anledning af 60-årsdagen*, s. 127-147.
- Ida Elisabeth Mørch: ”Semantiske nuancer i brugen af hyppige andetled.” I: *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-årsdagen*, s. 111-125.
- Marianne Rathje: ”Hvordan udtales *weekend* i dag?” I: Jørgen Nørby Jensen, Ole Ravnholt og Jørgen Schack (red.): *Ordet fanger. Festskrift til Pia Jarvad i anledning af 60-årsdagen*, s. 169-176.
- Marianne Rathje: ”Og *sådan noget* – et ungdomssprogligt fyldudtryk?” I: Anita Ågerup Jervelund, Marianne Rathje & Jørgen Schack (red.): *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-årsdagen*, s. 145-159.
- Ole Ravnholt: ”Passivens subjekter.” I: Jørgen Nørby Jensen, Ole Ravnholt og Jørgen Schack (red.): *Ordet fanger. Festskrift til Pia Jarvad i anledning af 60-årsdagen*, s. 177-189.
- Jørgen Schack: ”Frekvens og proveniens. Om nyere fremmedord i det centrale danske ordforråd.” I: Anita Ågerup Jervelund, Marianne Rathje og Jørgen Schack (red.): *Vi skriver dig til. Festskrift til Vibeke Sandersen i anledning af 70-årsdagen*, s. 161-167.
- Jørgen Schack: ”Pseudohomonymer”. I: Jørgen Nørby Jensen, Ole Ravnholt og Jørgen Schack (red.): *Ordet fanger. Festskrift til Pia Jarvad i anledning af 60-årsdagen*, s. 191-203.

Forskningsformidling

- Margrethe Heidemann Andersen: ”Engelsk – et spørgsmål om magt?” I: *Nysprog nu. Modersmål-Selskabets Årbog 2006*. C.A. Reitzels Forlag, s. 123-127.
- Jørgen Nørby Jensen: ”Festskrift til Pia Jarvad” [omtale]. I: *LEDA-Nyt*, nr. 42, nov. 2006, s. 33-34.
- Jørgen Nørby Jensen: ”Noget om pendulord og andre irriterende sprogforandringer.” I: *Nyt fra Sprognævnet* 2006/4, s.1-8.
- Jørgen Nørby Jensen og Vibeke Sandersen: ”Ny sproglitteratur 2005”. Danmark. I: *Sprog i Norden 2006*, s. 148-156.

Ole Ravnholt: ”*Gorgonzola* – en ”beskyttet oprindelsesbetegnelse” med gammel hævde i dansk” I: *Nyt fra Sprognævnet* 2006/4, s. 9-11.

Vibeke Sandersen: ”Om konkurrencen mellem *i* og *på*” I: *Nyt fra Sprognævnet* 2006/1, s. 6-11

Vibeke Sandersen : ”Når trykket afgør betydningen” I: *Nyt fra Sprognævnet* 2006/3, s. 1-3

Konferenceindlæg, foredrag m.v.

Forskning

Pia Jarvad har sammen med Ida Elisabeth Mørch arrangeret og ledet den nordiske konference om klart sprog i især den offentlige forvaltning: ”Godt sprog er klart sprog” d. 15.-18. november 2006 på Gilleleje Feriecenter. En konferencerapport er under udarbejdelse.

Pia Jarvad har med de nordiske sekretærer arrangeret det nordiske årsmøde d. 29. august - 2. september 2007 på Island.

Pia Jarvad har deltaget med oplæg på Sprogteknologisk Forum 18. maj 2007.

Anita Ågerup Jervelund og Jørgen Schack deltog i 5th International Workshop on Writing Systems (Constraints on Spelling Changes), i Nijmegen, Holland, d. 5.-6. oktober 2006.

Sabine Kirchmeier-Andersen: *Når hurraråbene har lagt sig. Hvordan understøtter man klarsprogsarbejdet i hverdagen.* Den nordiske konference ”Godt sprog er klart sprog”, 15.-18. november 2006.

Ida Elisabeth Mørch og Anne Kjærgaard: *En praktisk formidlingsudfordring – om formidling af sproglige emner på sprogportalen sproget.dk*, foredrag ved det nordiske årsmøde på Island, august 2006. Foredraget publiceres som artikel i *Sprog i Norden* i 2007.

Ole Ravnholt: *Udkast til en funktionel grammatisk beskrivelse af det danske nominals topologi.* 11. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog, Århus Universitet, 12-13. oktober 2006. Foredraget publiceres i konferencerapporten.

Jørgen Schack: *Pseudohomonymer*, foredrag ved seminar i anledning af Pia Jarvads 60-års-dag.

Formidlings- og oplysningsvirksomhed

Jørgen Nørby Jensen: *Det danske sprog her og nu*, foredrag, Foreningen Bikuben Veteranerne d. 26. oktober 2006.

Jørgen Nørby Jensen, Marianne Rathje og Ole Ravnholt har leveret bidrag til radioprogrammet *Ud med sproget*: svar på lytterspørgsmål, sprogquizspørgsmål og -svar, etymologiske hjørner.

Anita Ågerup Jervelund lavede en stavetest til brug for TV 2-nyhedernes fire indslag om stavefærdighed d. 26.-30. marts 2006.

Anita Ågerup Jervelund og Ida Elisabeth Mørch stod i Sprognævnets stand ved Kommunikations- og Sprogforum 2006, der var arrangeret af Dansk Selskab for Fagsprog og Fagkommunikation og Forbundet Kommunikation og Sprog. Arrangementet fandt sted på CBS, Frederiksberg, d. 26. september 2006.

Ole Ravnholt: Foredrag om nævnet og retskrivningen på TDC's "direktionsklagesagsbehandlerseminar" på Sørup Herregaard, d. 30. september 2006.

Desuden har flere medarbejdere lejlighedsvis medvirket i radio- og tv-udsendelser.

Aktivitetsplan for 2007

Administration og økonomi

Da den nye direktør for Sprognævnet tiltrådte den 1. maj 2006, var den vigtigste opgave at udarbejde en resultatkontrakt med Kulturministeriet. Arbejdet forløb planmæssigt, og Sprognævnets første resultatkontrakt som dækker perioden 2007 – 2010, forventes underskrevet i marts 2007.

Man forventede at en anden vigtig opgave ville blive at tage stilling til rammerne for det fremtidige samarbejde med Kulturministeriets administrationscenter, der blev oprettet i 2005, og som efter planerne skal styrke varetagelsen af administrative, it-mæssige og lignende opgaver i Kulturministeriets institutioner. Desværre kom administrationscentret først rigtigt på plads i slutningen af 2006, så forhandlingerne om det administrative samarbejde kan først afsluttes i 2007.

Overgang til nye regnskabssystemer, overgang til omkostningsbaseret regnskab og budget, voksende krav til bogføring, udarbejdelse af resultatkontrakt og ”Klare Mål”, opfølgning på ”e-dag indførelse af elektronisk fakturering, it-sikkerhed mv. har i 2006 medført en hel del ekstra administrativt arbejde og en del efteruddannelse og kursusaktivitet. Der vil blive arbejdet videre med at udbygge og ajourføre beskrivelsen af nævnets arbejds- og forretningsgange med henblik på at bringe dem i overensstemmelse med de nye krav der stilles.

I foråret 2007 vil der endvidere blive lagt vægt på at formulere en ny personalepolitik og lønpolitik for Sprognævnet.

I nævnets resultatkontrakt for 2007-2010 er der indarbejdet 2,2 mio. kr. til digitalisering af dele af ordsamlingen og hele svarsamlingen. Endvidere har nævnet fået 2/3 af et ph.d.-stipendium (ca. 1,2 mio. kr.) finansieret af Københavns Universitet og Kulturministeriets ph.d.-pulje. Dette svarer til en budgetforbedring på 3,4 mio. kr. fordelt over de næste fire år.

Årsplan for 2007: Resultatkontrakt om forskning, formidling og normering af retskrivningen 2007 - 2010

Årsplanerne for Sprognævnet vil fremover være bestemt af resultatkontrakten med Kulturministeriet. Resultatkontrakten for 2007 – 2010 indeholder Sprognævnets mission og vision for de kommende år samt detaljerede målbeskrivelser, resultatkrav og økonomi for nævnets centrale arbejdsopgaver: formidling, normering af retskrivningen og forskning. På forskningsområdet er de centrale temaer *opbygning af viden om unges sprogbrug og indsamling og bearbejdning af viden om sprogpolitik og metoder til måling af sprogets status*. På formidlingssiden bliver vigtige mål *opbygning og drift af et videnscenter* samt en særlig indsats for *formidling i nye medier*. Normeringsarbejdet kommer til at omfatte den *reviderede udgave af Retskrivningsordbogen* samt *digitaliseringen af ord- og svarsamlingerne*.

Opgaverne er formuleret med udgangspunkt i nævnets hidtidige opgaver, nævnets opgavehierarki og i de beslutninger som blev truffet i forbindelse med at Dansk Sprognævns og Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs særlige bevilling til en ekstraordinær indsats for det danske sprog blev gjort

permanent. Målene er formuleret mere langsigtet med en fireårig horisont og med en lang række delmål som skal opfyldes hvert enkelt år.

En detaljeret beskrivelse af vision og strategi og af de enkelte delprojekter fremgår af resultatkontrakten som er vedlagt som bilag til denne beretning.

Regnskab

Bevillingsafregning

DANSK
SPROGNÆVN

§ 21.23 07

Nettoudgift	7.313.547,74
--------------------	---------------------

Udgiftsbaseret driftsregnskab

<i>Ordinære driftsudgifter inkl. husleje</i>	<i>2.947.782,80</i>
<i>Investeringer (redigeringsprogram og it-udstyr)</i>	<i>375.156,00</i>
<i>Personaleomkostninger ekskl. feriepengehensættelse (5.109.535,67-337.574)</i>	<i>4.771.961,67</i>
<i>Ordinære driftsindtægter</i>	<i>-781.352,73</i>

Nettoresultat	7.313.547,74
----------------------	---------------------

Resultatopgørelse

10. Almindelig virksomhed:

<i>Ordinære driftsindtægter</i>		kr.	kr.
11	Salg af varer og tjenesteydelser		
11.80.10	Salg af Nyt fra Sprognævnet	198.648,00	
11.80.11	Salg af Nyt fra Sprognævnet til udl.	6.060,00	
11.80.20	Vejnavne	0,00	
11.80.30	Retskrivningsordbogen	535.090,08	
11.80.40	Andre publikationer	11.562,80	
11.80.41	Andet publikationer, udland	284,00	
11.80.60	Salg andet	6.597,85	
11.80.90	Overhead, administration v. frikøb	23.110,00	
		<u>781.352,73</u>	781.352,73

Ordinære driftsindtægter i alt	781.352,73
---------------------------------------	-------------------

Ordinære driftsomkostninger

14. Køb af varer og tjenesteydelser

14.10 Rejser og befordring

14.10.10	Arb.udvalgets rejser	29.520,44	
14.10.11	Rejseudg. vedr. RO	6.074,28	
14.10.20	Rejsegodtgørelser i øvrigt (DSN)	22.102,17	
14.10.30	Nordiske møder	38.282,70	
		<u>95.979,59</u>	

14.20 Repræsentation

14.20.10	Div. repræsentation, Sprognævnet	17.615,87	
14.20.20	Arb.udvalgsmøder, frokoster	17.227,79	
14.20.40	Nordiske møder	0,00	
		<u>34.843,66</u>	

14.69 Køb af it-tjenesteydelser

14.69.10	Køb af it-tjenesteydelser (abonn./statens datanet m.m.)	32.849,18	
		<u>32.849,18</u>	

14.70 Køb af tjenesteydelser i øvrigt

14.70.01	Ekstern efterudd. af personale	6.525,00	
----------	--------------------------------	----------	--

14.70.04	Navision Stat gebyr	133.257,58
14.70.10	Konferencer m.v.	36.907,40
14.70.30	Telefonudg.	43.230,42
14.70.40	Porto alm. drift	17.266,00
14.70.50	Porto Nyt fra Sprognævnet	48.526,69
14.70.60	Øvrige varer og materialer	
14.70.65	Udgivelser i Sprognævnet	26.550,00
14.70.70	Trykn. af Nyt fra Sprognævnet	33.200,00
14.70.80	Annoncering	109.378,72
14.70.86	Samfin.stipendier og udg. v/P.hd.	1.194,22
14.70.89	Gebyr v/abonn.indbetalinger	30,00
14.70.90	Diverse tjenester	80,00
14.70.91	Gebyr for køb under 150 kr.	94,50
14.70.92	SKB-gebyr kto. FF1 Jyske Bank	5.697,20
14.70.93	Bankomk. v/udl.betalinger	232,58
14.70.94	Gebyr f/PBS-transaktioner	20.045,48
14.70.96	CST Center f/Sprogteknologi	53.525,00
		<u>535.740,79</u>
14.80	Køb af varer i øvrigt (til forbrug)	
14.80.10	Kontorartikler alm. drift	24.791,89
14.80.15	Mindre kontorinventar	5.947,24
14.80.20	Kontorartik. Nyt fra Sprognævnet	
14.80.30	Aviser, tidsskrifter	20.623,40
14.80.40	Rengørings- og toiletartikler	
14.80.50	Avisudklip/excerperingsblade	361,27
14.80.60	Øvrige varer og materialer	8.776,41
14.80.70	Sprog i Norden	
14.80.80	Bogkøb til Bib.	14.251,60
14.80.90	Medlemskontingent	12.587,50
14.80.90	Medlemskontingent til EFNIL	
		<u>87.339,31</u>
14.89	Køb af it-varer til forbrug	
14.89.10	Køb af it-varer til forbrug	1.111,96
		<u>1.111,96</u>
16	Leje, vedligeholdelse og skatter	
16.10.10	Husleje	2.135.273,77
		<u>2.135.273,77</u>
	Leje og leasing i øvrigt	
16.30.10	Leje og leasing i øvrigt	3.357,00
		<u>3.357,00</u>
16.50	Reparations- og vedligehold.udgifter	
16.50.10	Serviceaftaler	2.679,33
		<u>2.679,33</u>
16.60		
16.60.60	Arb.givernes Fællesomk.	18.791,10
		<u>18.791,10</u>
19.	Div. driftsudgifter	
19.81.10	Undersk.kasse-, kurs- og momsdiff.	-101,45

19.21.10	Oversk.kasse-, kurs- og momsdiff.	-361,86	
		-463,31	2.947.502,38
53.	Løbende Overførselsindt.		
53.90	Forskningsrådet	-650,00	
		-650,00	-650,00
75.	Renteudgifter		
75.10	Renteudgifter mv.	255,42	255,42
	Tab på debitorer mv.		
	Tab på debitorer mv.	675,00	675,00
Forbrugsomkostninger før husleje			812.509,03
Forbrugsomkostninger i alt			2.947.782,80
Personaleomkostninger			
11.	Lønudgifter i alt		
11.11	Egentlig løn og pension	5.176.928,61	
	Lønninger udg.ført forskningsmidler	-167.917,18	
11.61	Særskilt vederlæggelse formand	100.524,24	
		5.109.535,67	5.109.535,67
97.	Feriepengehensættelse		
97.16	Forskellen mel. hensættelse 2005/2006	84.231,83	
		84.231,83	84.231,83
12.	Øvr. kompens. fravær m. årsværk		
12.21	Frikøb forskere	-104.858,75	
	Barsels- og sygerefusion	-232.715,25	
		-337.574,00	-337.574,00
Personaleomkostninger i alt			4.856.193,50
Andre ordinære driftsomkostninger			
Af- og nedskrivninger			51.915,28
Ordinære driftsomkostninger i alt			7.855.891,58
Resultat af ordinære drift			0,00
Andre driftsposter (Tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed kto. 95)			
	Andre driftsindtægter (Nordisk Ministerråd og Forskerskole Øst)		-167.917,18
	Andre driftsomkostninger (Lønudgifter)		167.917,18
Resultat før finansielle poster			-7.074.538,85
Finansielle poster			
	Finansielle indtægter		0,00
	Finansielle udgifter		0,00
Resultat før ekstraordinære poster			-7.074.538,85
Ekstraordinære poster			
	Ekstraordinære indtægter		0,00
	Ekstraordinære udgifter		0,00
Årets resultat			-7.074.538,85
Fra resultatopgørelse til årets nettoudgifter			
Årets resultat			-7.074.538,85

- Afskrivninger		51.915,28
- Nedskrivninger		0,00
- Ændringer i hensættelser		0,00
+ Anskaffelser		38.758,00
+/- Lagerregulering		0,00
+ Igangværende arb./udvikl.projekter u/udførelse		336.398,00
+/- Regulering af personaleomk.		84.231,83
+/- Periodiseringer		0,00
- Tab på debitore		0,00
+/- Korrektioner f/forskel.mel.salgspris og tab/gevinst ved salg af aktiver		0,00
Over/underskud til videreførelse		-7.313.547,74
Nettoudgiftsbevilling 2006		7.000.000,00
Over/underskud til videreførelse		-313.547,74
Akk.overskud t/videref.ultimo 2005	1.257.607,45	
Akk.over/underskud t/videref.ultimo 2006	-313.547,74	944.059,71
Lønsum:	944.059,71	Øvrig drift:
		0,00